אולדנית הכף Oldenlandia capensis – צמח אדום פורח בשקעים לחים במישור החוף (אוקטובר 2016)

כתבה: **ערגה אלוני**

אולדנית הכף *Oldenlandia capensis* משתייכת למשפחת הפואתיים. בעבר נקראה אולדנלנדית הכף. את שם הסוג קבע לינאוס על שם הבוטנאי הדני הנריק ברנד אולדנלנד, שחי במאה ה18. שם המין על שם מחוז הכף בדרום אפריקה.

הצמח חד-שנתי, גדל בשקעים לחים באדמות חוליות במישור החוף. הצמח זקוף, גובהו כ–15 ס"מ. הגבעולים אינם חלקים, העלים סרגליים, שפתם תמימה. מסודרים נגדית על הגבעול. עלי-לוואי בלתי נראים, הם מעורים בפטוטרת ויוצרים נדן. הפרחים דו מיניים יושבים בחיק העלים בקבוצות של 1-4 פרחים. צבעם לבן ורוד עד לילך, גודלם כ-3 מ"מ. הגביע מעוגל בן 4–5 אונות, חלקו התחתון רחב ומאוחה והמשכו שיניים בולטות. עם התפתחות הפרי, שומר הגביע על הפרי כשהשיניים זקורות מעליו. הכותרת מאוחה בבסיסה לצינור, האוגן פרוש ובו 4–5 עלי כותרת. אבקנים 4-5 שחלה תחתית בת שתי מגורות הצלקת בת 2 אונות. הפרי הלקט רב זרעים, הנפתח בהבשלתו בשתי קשוות.

אולדנית הכף
תמונה ראשונה מימין – פרח והלקט, צולם במאגר מנשה, רות טלמור ©; תמונה שנייה מימין – קבוצות פרחים שהתפתחו להלקטים, יושבים במפרק הגבעול. רות טלמור ©; תמונה שנייה משמאל – עלים מחודדים, גבעול לא חלק, פרח ופרי הלקט, ערגה אלוני ©; ראשונה משמאל – פרח. ערגה אלוני ©
להגדלה – לחצו על התמונות

אולדנית הכף היא צמח נדיר בארץ הנמצא בסכנת הכחדה. נותרה באתרים בודדים במישור החוף כמו: בשולי מאגר מנשה, בבאסה בהרצליה ובחולות יבנה. אתר נוסף העומד בפני חיסול בגלל מיזמי בנייה הוא שקע ליד מגרש הכדורגל בקירבת תחנת הרכבת חדרה מערב. עד לפני כשלוש שנים הצמח נמצא גם בשלולית בדורה. בשלוש השנים האחרונות

השתלט על איזור גידולה דשא (כנראה קוקויה) והצמח נעלם.
בעולם קיימים כ300 מינים של אולדנית, חלקם מוגדרים בסכנת הכחדה. טיפוס התפוצה של אולדנית הכף הוא טרופי. מצויה באפריקה: מדרום אפריקה עם חדירה לאזור ים תיכון. מצויה גם באסיה: באירן ובאזרביג'ן.

לקריאה נוספת:

שמידע א ופולק ג 2007 הספר האדום – צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך א'. רשות הטבע והגנים.

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2016 אולדנית הכף Oldenlandia capensis – צמח אדום פורח בשקעים לחים במישור החוף (אוקטובר 2016), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 3.
https://www.kalanit.org.il/oldenlandia-capensis/